

«Ενέργεια & Εξωτερική Πολιτική» Δευτέρα 10 Νοεμβρίου 2008

Κυρίες και Κύριοι,

Αποτελεί για εμένα ιδιαίτερη τιμή να βρίσκομαι σήμερα ανάμεσά σας. Θα ήθελα να ευχαριστήσω τους διοργανωτές, το Υπουργείο Εξωτερικών και το IENE για την πρόσκληση και την ευκαιρία που μου δίνεται να παρουσιάσω τις σημαντικότερες πρωτοβουλίες και δράσεις του Υπουργείου Ανάπτυξης σε αυτόν τον, ζωτικής σημασίας, τομέα για την ευημερία της χώρας μας.

Είναι ευρέως γνωστό πως τα τελευταία χρόνια τα ενεργειακά θέματα βρίσκονται στην κορυφή της ατζέντας των ζητημάτων εθνικής ασφάλειας. Συνεπώς, η ενέργεια αποτελεί σημαντική προτεραιότητα της εξωτερικής πολιτικής των κρατών.

Η ενεργειακή ισορροπία είναι μια από τις βασικές παραμέτρους εξασφάλισης της ειρήνης και της σταθερότητας του διεθνούς συστήματος. Ένα διεθνές σύστημα, που λόγω και της συγκυρίας της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης αλλά και των διαφόρων περιφερειακών και τοπικών διενέξεων, χαρακτηρίζεται από υψηλό βαθμό αστάθειας, έντασης και ανταγωνισμού.

Σε αυτό λοιπόν το απαιτητικό διεθνές περιβάλλον, η εξασφάλιση ενεργειακής επάρκειας αποτελεί στρατηγικό στόχο. Οι επιδιώξεις επικεντρώνονται τόσο στον έλεγχο των ενεργειακών πηγών, όσο και στον έλεγχο των διαύλων διέλευσης και των δικτύων διάθεσής τους σε διάφορα σημεία του πλανήτη. Πέραν των παραδοσιακά μεγάλων δυνάμεων, η διεθνής αγορά ενέργειας προσφέρει τη

δυνατότητα και σε μικρότερα κράτη – παίκτες να συμβάλλουν δυναμικά στον διεθνή ενεργειακό χάρτη, αποκομίζοντας έτσι σημαντικά οφέλη.

Η θέση μιας χώρας στον ενεργειακό τομέα καθορίζει εν πολλοίς την ισχύ, την αυτοπεποίθηση και την εν γένει θέση της στο διεθνές σύστημα. Ταυτόχρονα, η ασφάλεια και η επάρκεια ενέργειας αποτελεί ουσιαστική προϋπόθεση για την οικονομική της ανάπτυξη.

Υπό αυτό το πρίσμα, η ελληνική Κυβέρνηση και το καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργείο Ανάπτυξης αποδίδουν ξεχωριστή βαρύτητα στα ενεργειακά ζητήματα. Μάλιστα, για πρώτη φορά στην ιστορία της, η Ελλάδα αποκτά θέση και δυναμικό ρόλο στις ευρωπαϊκές εξελίξεις γύρω από την ενέργεια. Η ελληνική Κυβέρνηση σχεδιάζει και υλοποιεί μια δυναμική ενεργειακή στρατηγική, βασισμένη στην εξωστρέφεια, την περιφερειακή συνεργασία και την ανάπτυξη.

Σε αυτό το πλαίσιο η Ελλάδα αξιοποιεί το συγκριτικό πλεονέκτημα που απορρέει από τη γεωστρατηγική της θέση. Συγκεκριμένα, η χώρα μας είναι φυσικό κομβικό σημείο ανάμεσα σε Ευρώπη και Ασία, αποτελώντας σημαντικότατο σταυροδρόμι διέλευσης υδρογονανθράκων. Αξιοποιεί λοιπόν με συνέπεια και μεθοδικότητα τις νέες ευκαιρίες που ανοίγονται στο πεδίο της ενεργειακής συνεργασίας, συνάπτοντας σημαντικές συμφωνίες με στρατηγικούς εταίρους.

Σε αυτό το σημείο, αξίζει να τονίσουμε ότι στόχος μας δεν είναι η προώθηση ευκαιριακών πολιτικών. Αντιθέτως, βούληση της

Κυβέρνησης και της ηγεσίας του Υπουργείου Ανάπτυξης είναι η σύναψη μακρόπνων στρατηγικών συμμαχιών που ως στόχο έχουν την ανάπτυξη και ευημερία του τόπου.

Με γνώμονα τα παραπάνω, οι στόχοι του Υπουργείου Ανάπτυξης στον τομέα της διεθνούς ενεργειακής πολιτικής είναι σαφείς και ξεκάθαροι:

- Η επαρκής κάλυψη των εγχώριων αναγκών και η εξασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού μέσω της διαφοροποίησης των πηγών και των οδούσεων ενέργειας.
- Η ενίσχυση και κατοχύρωση της θέσης της Ελλάδας στον ευρωπαϊκό ενεργειακό χάρτη και η ανάδειξη της σε σύγχρονο διαμετακομιστικό κέντρο ενέργειας, μέσω της ενδυνάμωσης των διεθνών μας διασυνδέσεων στους τομείς του πετρελαίου, του φυσικού αερίου και του ηλεκτρισμού.
- Η προώθηση της διεθνούς συνεργασίας στον τομέα των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, αναγνωρίζοντας τη συμβολή τους στην καταπολέμηση των κλιματικών αλλαγών.
- Η στήριξη διεθνών πρωτοβουλιών με την ενεργή συμμετοχή της χώρας μας σε διεθνείς οργανισμούς και θεσμικά όργανα για την προώθηση της ενεργειακής συνεργασίας σε διεθνές επίπεδο.

Στο πλαίσιο της ανωτέρω πολιτικής που ασκείται από το Υπουργείο Ανάπτυξης, επιτρέψτε μου μια σύντομη αναφορά στις διεθνείς συμφωνίες και συνεργασίες που έχουν προωθηθεί το τελευταίο διάστημα.

Πετύχαμε πρώτα απ' όλα να ξεκινήσει η λειτουργία του ελληνοτουρκικού αγωγού φυσικού αερίου που αποτελεί το πρώτο τμήμα του αγωγού διασύνδεσης φυσικού αερίου Τουρκίας, Ελλάδας, Ιταλίας, δηλαδή το γνωστό σε όλους μας ITGI. Ο Ελληνο-Τουρκικός αγωγός αποτελεί ένα καλό παράδειγμα αμοιβαίας συνεργασίας για την προώθηση κοινών συμφερόντων με κοινά οφέλη σε οικονομικό, αναπτυξιακό και κοινωνικό επίπεδο. Τα εγκαίνια για την έναρξη λειτουργίας του Ελληνο-Τουρκικού αγωγού φυσικού αερίου που έγιναν από τους Πρωθυπουργούς της Τουρκίας και Ελλάδας παρουσία του Προέδρου του Αζερμπαϊτζάν, στις 18 Νοεμβρίου 2007 σφράγισαν μια νέα εποχή συνεργασίας ανάμεσα στις δύο χώρες.

Ταυτόχρονα, έχουν προχωρήσει οι προβλεπόμενες διαδικασίες για τη συνέχεια του έργου που θα συνδέει τον Ελληνο-Τουρκικό αγωγό με έναν δεύτερο αγωγό, ο οποίος και θα μεταφέρει φυσικό αέριο από την Ελλάδα στην Ιταλία. Η σύνδεση αυτή θα αποτελείται από ένα χερσαίο και ένα υποθαλάσσιο τμήμα που θα φθάνει έως την περιοχή του Οτράντο της Νότιας Ιταλίας. Ήδη συστήθηκε, τον περασμένο Ιούνιο η Ελληνο-Ιταλική εταιρία POSEIDON που θα αναλάβει τη διαχείριση του υποθαλάσσιου τμήματος. Το γεγονός ότι το έργο έχει ενταχθεί στα Διευρωπαϊκά Δίκτυα, είναι ενδεικτικό του ενδιαφέροντος της Ευρωπαϊκής Ένωσης τόσο για τον ασφαλή εφοδιασμό της, όσο και για τη διαφοροποίηση των πηγών και οδύσεων. Το έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί έως το τέλος του 2012.

Στην προσπάθειά μας να βελτιώσουμε τους ρυθμούς υλοποίησης του σχεδίου επιδιώκουμε μαζί με την Ιταλία την υπογραφή μίας

τετραμερούς πολιτικής συμφωνίας - πλαισίου ανάμεσα στο Αζερμπαϊτζάν, την Τουρκία, την Ελλάδα και την Ιταλία, με βασικό στόχο να υπογραμμίσουμε την πολιτική σημασία που αποδίδουμε στη διαφοροποίηση των πηγών εισαγωγής αερίου και νέων ενεργειακών οδών αλλά και να επιβεβαιώσουμε τη βούλησή μας σε ότι αφορά την ανάγκη προμήθειας αυτού του αερίου από την περιοχή της Κασπίας, και ειδικότερα του Αζερμπαϊτζάν.

Η υπογραφή αυτής της 4μερούς συμφωνίας θα χρησιμεύσει για να υπογραμμιστεί και η εδραίωση της πολιτικής του λεγόμενου 4^{ου} Διαμετακομιστικού Διαδρόμου Ενέργειας που έχει εξαγγείλει – στη βάση της ανάγκης διαφοροποίησης των εισαγωγών- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εδώ και πολλά χρόνια.

Η δεύτερη σημαντική στρατηγική συνεργασία επετεύχθη φέτος στις 29 Απριλίου, με την υπογραφή της Διακρατικής Συμφωνίας μεταξύ Ελλάδος και Ρωσίας η οποία αφορά την κατασκευή, σε ελληνικό έδαφος, αγωγού μεταφοράς φυσικού αερίου που θα αποτελέσει τμήμα του σημαντικότερου ενεργειακού project South Stream. Ο αγωγός θα μεταφέρει περίπου 10 δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα φυσικού αερίου το χρόνο, από τη Ρωσία προς την Ευρώπη και ειδικότερα στην Ιταλία, μέσω Ελλάδας και Βουλγαρίας. Έτσι επιτυγχάνεται αφενός η τροφοδότηση της ελληνικής αγοράς και αφετέρου η ασφάλεια εφοδιασμού της Ευρώπης μέσω της διαφοροποίησης όδευσης του φυσικού αερίου. Η συμφωνία που υπέγραψε από ελληνικής πλευράς στη Μόσχα, ο Υπουργός Ανάπτυξης κύριος Χρήστος Φώλιας, προβλέπει την ίδρυση εταιρείας που θα αναλάβει την εκτέλεση του έργου. Στην εταιρεία, από ελληνικής πλευράς θα συμμετάσχει ο ΔΕΣΦΑ», ενώ τη

ρωσική πλευρά θα εκπροσωπήσει η Gazprom. Ο Υπουργός Ανάπτυξης κ. Χρήστος Φώλιας μετά από διαπραγματεύσεις πέτυχε την απολύτως ισότιμη συμμετοχή στο εταιρικό σχήμα με τη ρωσική πλευρά. Οι συζητήσεις για τη σύσταση της κοινής εταιρίας που θα κατασκευάσει και εκμεταλλευθεί τον αγωγό έχουν ήδη ξεκινήσει από τον περασμένο μήνα. Το έργο υπολογίζεται να τεθεί σε λειτουργία ως προς το Ελληνο-Ιταλικό τμήμα το 2015.

Εκτός του φυσικού αερίου, μετά από συστηματικές πρωτοβουλίες του Υπουργείου Ανάπτυξης δίνεται νέα πνοή και σε ένα σημαντικότατο έργο για την αγορά του πετρελαίου. Έτσι 14 χρόνια μετά από τη σύλληψη της αρχικής ιδέας το 1993, υπεγράφη στην Αθήνα, τον Μάρτιο του 2007, η Τριμερής Διακρατική Συμφωνία μεταξύ Ελλάδας, Βουλγαρίας και Ρωσίας για την κατασκευή του αγωγού μεταφοράς πετρελαίου που θα περνά από το Μπουργκάς της Βουλγαρίας και θα καταλήγει στην Αλεξανδρούπολη.

Τον Ιανουάριο του 2008 υπεγράφη η Συμφωνία των Μετόχων του έργου, στην οποία το ελληνικό Δημόσιο συμμετέχει με 1%.

Το έργο θα συμβάλλει σημαντικά στην αποσυμφόρηση των στενών του Βοσπόρου ως εναλλακτικού διαύλου εξαγωγής πετρελαίου. Το έργο βρίσκεται στο στάδιο επικαιροποίησης της αρχικής μελέτης που αναμένεται να ολοκληρωθεί στις αρχές του 2009. Το έργο θα τεθεί σε λειτουργία έως στα τέλη του 2012.

Αξίζει ακόμη να αναφερθεί ότι στο εν λόγω έργο, ακολουθούνται βασικές αρχές όπως:

- σεβασμός στο περιβάλλον και την πολιτιστική κληρονομιά,
- στήριξη της τοπικής οικονομίας,

- συνεχής επικοινωνία μεταξύ της κεντρικής διοίκησης και των τοπικών φορέων,
- εφαρμογή προηγμένων τεχνολογιών και αυστηρών προτύπων κανονισμών ασφαλείας και προστασίας,
- υιοθέτηση στρατηγικής πρόληψης και θέσπισης μέτρων αντιμετώπισης εκτάκτων περιστατικών.

Εκτός από το φυσικό αέριο και το πετρέλαιο, αναγνωρίζοντας τις επιπτώσεις των κλιματικών αλλαγών και σκεπτόμενοι τις επόμενες γενεές, το Υπουργείο Ανάπτυξης επικεντρώνεται στη δυναμική προώθηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας.

Ήδη στον τομέα των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας αναπτύσσονται από τη χώρα μας αποδοτικές δραστηριότητες σε διεθνές επίπεδο μέσω επενδύσεων, ανταλλαγής τεχνογνωσίας και ερευνητικών προγραμμάτων.

Επιτυχημένα προγράμματα συνεργασίας στον τομέα των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εξοικονόμησης Ενέργειας αποτελούν :

Το «EMERGENCE 2010» που ολοκληρώθηκε τον περασμένο Ιούνιο έπειτα από διάρκεια δύο ετών , στο πλαίσιο της Κοινοτικής πρωτοβουλίας INTERREG και αφορούσε μελέτες στη Μεσόγειο για την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για τη συμβολή στην καταπολέμηση των κλιματικών αλλαγών.

Το Ελληνοαμερικανικό «SYNERGY: Hellenic Aid – USAID» που αφορά δράσεις προώθησης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας

και της Εξοικονόμησης Ενέργειας στις χώρες της Ενεργειακής Κοινότητας. Συντονιστής του προγράμματος από Ελληνικής πλευράς είναι το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας.

Το έργο «Capacity Building for the National Energy Research Center (NERC)» στην Ιορδανία, στο πλαίσιο των προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Europe Aid – Twinning.

Αναπτυξιακά προγράμματα που στόχο έχουν την αξιοποίηση του δυναμικού των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας σε σημαντικές χώρες της περιοχής μας όπως η Αρμενία, η Αίγυπτος, η Τουρκία, η Σερβία και ο Λίβανος.

Στο πλαίσιο της πολιτικής του Υπουργείου Ανάπτυξης για την αναβάθμιση των σχέσεων της Ελλάδας με τις Μεσογειακές χώρες στον τομέα της ενέργειας, ο Υπουργός Ανάπτυξης υπέγραψε στις 27 Οκτωβρίου 2008 με τον ομόλογο του Υπουργό του Λιβάνου Μνημόνιο Συνεργασίας στον τομέα της ενέργειας.

Επιπλέον, το Υπουργείο Ανάπτυξης δίνει μεγάλη βαρύτητα στην ανάπτυξη των διεθνών ηλεκτρικών διασυνδέσεων της χώρας. Στόχος μας είναι η εξέλιξη της Ελλάδας σε κόμβο διακίνησης ηλεκτρικής ενέργειας στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων. Την επίτευξη αυτού του στρατηγικής σημασίας στόχου έχει επωμιστεί ο (ΔΕΣΜΗΕ), με τη συμμετοχή σε διεθνείς οργανισμούς και ομάδες εργασίας. Ταυτόχρονα, γίνεται προώθηση των νέων διασυνδέσεων της χώρας στην ευρύτερη περιοχή της Νοτιο-Ανατολικής Ευρώπης. Σημαντική είναι επίσης η συμβολή της Ελλάδας στη δημιουργία περιφερειακής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Η βασική

αυτή επιδίωξη της Ενεργειακής Κοινότητας έχει προχωρήσει αρκετά και σε θεσμικό επίπεδο. Η συγκρότηση ενός ενιαίου μηχανισμού διασυνδοριακής μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας εγγυάται την ασφάλεια και σταθερότητα των διασυνδοριακών διασυνδέσεων καθώς και την ασφάλεια και σταθερότητα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας.

Σε αυτό το πλαίσιο, ολοκληρώθηκε φέτος τον Ιούνιο η κατασκευή διασυνδοιακής γραμμής μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας, ενώ τον Ιούλιο υπεγράφη Πρωτόκολλο συνεργασίας για ανταλλαγή ηλεκτρικής ενέργειας κατά τις περιόδους αιχμής, μεταξύ του Υπουργού Ανάπτυξης κυρίου Χρήστου Φώλια και του Τούρκου Υπουργού Ενέργειας και Φυσικών Πόρων. Επεξεργαζόμαστε επίσης την κατασκευή πρόσθετης διασυνδοιακής γραμμής, μεταξύ Ελλάδος και Βουλγαρίας. Ήδη, την περασμένη εβδομάδα υπεγράφη από τον κ. Υπουργό και τον Βούλγαρο ομόλογό του Υπουργό Οικονομίας και Ενέργειας κ. Petar Dimitrov συμφωνία επί της αρχής για τη κατασκευή δεύτερης διασυνδοιακής γραμμής Μαρίτσα – Νέα Σάντα.

Βασικός μελλοντικός στρατηγικός στόχος της Κυβέρνησης είναι η εγγύηση της ασφάλειας στη λειτουργία του ηλεκτρικού συστήματος των Βαλκανίων, μέσω της οποίας εξασφαλίζεται άμεσα και η ασφαλής τροφοδοσία της χώρας μας.

Όπως είναι κατανοητό, τα προαναφερθέντα προγράμματα και δράσεις του Υπουργείου Ανάπτυξης, αλλά και οι σημαντικότερες διεθνείς συμφωνίες που έχουν επιτευχθεί αποτελούν κατακτήσεις της χώρας μας, στο σύγχρονο παγκόσμιο ενεργειακό περιβάλλον.

Κατακτήσεις, οι οποίες συνεισφέρουν τα μέγιστα τόσο στην ενεργειακή ασφάλεια, όσο και στην ανάπτυξη της χώρας.

Η Ελληνική Κυβέρνηση και ειδικότερα το Υπουργείο Ανάπτυξης εργάζονται συστηματικά για να ανταποκριθούν στις ενεργειακές προκλήσεις του σύγχρονου διεθνούς περιβάλλοντος. Μεθοδικά και δυναμικά χτίζουμε ενεργειακές γέφυρες και συνεργασίες. Διασφαλίζουμε το στόχο της ενεργειακής επάρκειας και ασφάλειας, ενισχύοντας τη διεθνή αναγνώριση της χώρας μας ως σημαντικού και αξιόπιστου κόμβου, με στρατηγική θέση – κλειδί πάνω στο Διεθνή Ενεργειακό Χάρτη .

Η ενεργειακή ασφάλεια θα συνεχίσει να αποτελεί για αρκετές δεκαετίες ένα από τα κορυφαία ζητήματα ανθρωπίνης ασφάλειας, καθορίζοντας την ποιότητα ζωής των επόμενων γενεών. Έχουμε χρέος προς τη χώρα μας, αλλά και προς τις επόμενες γενιές, να σταθούμε στο ύψος των περιστάσεων κερδίζοντας το στοίχημα της ενεργειακής πρόκλησης.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας